

## **Bc. Eva Kovářová: Role tělesného postižení v partnerském vztahu**

**doc. MUDr. Jiří Šimek, CSc. Posudek vedoucího diplomové práce**

Ochrnutí představuje pro člověka zásadní, a obvykle i náhlou změnu ve všech oblastech lidského života. Autorka se v práci zabývá situací partnerského páru, ve kterém došlo u jednoho z partnerů k ochrnutí dolních končetin takového stupně, že je odkázán na pohyb na vozíku (vozičkář). Položila si otázku, do jaké míry skutečnost tělesného postižení a různá fyzická omezení z toho vyplývající, zasahují do partnerského soužití obou lidí a jestli a jaký vliv má fyzické postižení na roli tělesně postiženého člověka jakožto partnera, případně rodiče. Fenomenologická filosofie byla zvolena jako vhodný teoretický rámec práce, protože jejím východiskem je jedinečná žitá subjektivní zkušenost jedince, a má rozpracované pojetí tělesnosti, ve kterém tělo je subjektem a ne objektem, čímž vhodně překonává v současné medicíně běžný dualismus tělo/duše.

Autorka provedla hloubkové rozhovory se sedmi informátory. Vzorek partnerských párů je dosti nesourodý, překvapivě to není slabinou práce. Autorce se podařilo na jedné straně ukázat nesourodost a různobarevnost pojmu „vozičkář“, na druhé straně jsou i na takovém vzorku patrné některé shodné rysy, které provázejí adaptaci na tělesné ochrnutí. Práce je postavena na rozhovorech a na informacích získaných studiem odborné literatury týkající se stejného tématu. Propojení těchto dvou zdrojů informací je v práci mimořádně zdařilé. Autorka rozvinula plastický obraz vyrovnávání se s obtížnou životní situací, ve kterém je dobře patrné vzájemné prolínání tělesné, psychické i sociální roviny adaptačních procesů.

Za největší klady práce považuji zjištění autorky, že vozičkáři se neadaptují na svou „bezmocnost“, ale naopak zápasí především o svou nezávislost a o vrácení se do těch rolí, které předtím zastávali. Tělesně postižený člověk usiluje, a často s úspěchem, o návrat do plnoprávného občanství, se kterým fyzický handicap ve skutečnosti není v rozporu. Partnerství těchto lidí nesměruje k dvojici pečující/opečovávaný, ale k rovnocennému, skutečnému partnerství, ve kterém každý má svou nezastupitelnou roli. Tím autorka pomáhá bořit jeden z častých mýtů o vozičkářích, které majoritní společnost sice neodsuzuje, ale infantilizuje, tedy vidí je jako slabé a tím vlastně i neplnohodnotné občany. V tomto kontextu je pozoruhodná pasáž o sexualitě vozičkářů. Zde autorka přinesla řadu neběžných informací, znovu dokládá, že vozičkáři jsou plnohodnotní dospělí lidé, kteří organizují svůj sociální i intimní život v souladu s osobnostními charakteristikami a s vlastní motivační strukturou.

Bc. Eva Kovářová pracovala samostatně, konzultace vedoucího práce byly spíše jistěním než vedením na nastoupené cestě poznání. Konzultovala především strategii práce, potřebnou velikost vzorku a výsledné zpracování. Vlastní strukturu práce vypracovala samostatně, je to uspořádání, se kterým se umím ztotožnit. Již jsem se zmínil, že propojení literárních znalostí se zkušenostmi konkrétních lidí považuji za mimořádně zdařilé.

Autorka prokázala schopnost pracovat s odbornou literaturou a utřídit získané informace od smysluplného rámce, prokázala schopnost připravit a realizovat projekt vlastní vědecké práce, stejně jako zpracovat a interpretovat získané výsledky.

Proto práci doporučuji k obhajobě.

Klasifikace: výborně.